

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2017

aruandeaasta lõpp: 31.12.2017

nimi: Õpetatud Eesti Selts

registrikood: 80084790

tänavatänu nimi: Lossi tn 3

maja ja korteri number:

linn: Tartu linn

vald: Tartu linn

maakond: Tartu maakond

postisihthumber: 51014

telefon: +372 53426644, +372 55690948

e-posti aadress: freydis.ehrlich@gmail.com

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	9
Bilanss	9
Tulemiaruanne	10
Rahavoogude aruanne	11
Netovara muutuste aruanne	12
Raamatupidamise aastaaruande lisad	13
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	13
Lisa 2 Raha	13
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	13
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	14
Lisa 5 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	14
Lisa 6 Liikmetelt saadud tasud	14
Lisa 7 Jagatud annetused ja toetused	15
Lisa 8 Tööjõukulud	15
Lisa 9 Seotud osapooled	15
Aruande allkirjad	16

Õpetatud Eesti Seltsi tegevus 2017. aastal

Liikmeskond ja juhatus

2017. aastal lahkusid meie hulgast seltsi liikmed Arvo Kirkmann, Evald Kampus, Aleksei Peterson, Allan Liim ja auliige Helmut Piirimäe. Viimased kolm osalesid seltsi taastamises 1988. aastal, kuuludes taasasutajaliikmete hulka.

2017. aastakoosolekul võeti seltsi vastu kaks uut liiget: Lea Teedema ja Janika Kronberg. Auliiget sel aastal ei valitud. 2017. aasta lõpus oli seltsi liikmete nimekirjas 113 tegevliiget ja 16 auliiget.

Seltsi juhatus tegutses järgmises koosseisus: esimees Marju Luts-Sootak, aseesimehed Tiit Rosenberg ja Heiki Valk, liikmed Kersti Taal, Taavi Pae, Tõnu Tannberg, Piret Õunapuu, Andres Andresen ja Brita Melts.

Juhatus pidas tegevusaasta vältel kolm koosolekut: 18. jaanuaril, 8. veebruaril ja 2. oktoobril. Lisaks lahendati mitmed konkreetsed päevaküsimused elektroonilise posti abil. Arutelude temaatika puudutas aastakoosolekut, juhatuse koosseisu, konverentsi korraldamist, rahvusvahelist toimetuskolleegiumit, seltsi auliikme kandidaati, seltsi aastaraamatu ja muude publikatsioonide väljaandmist. Traditsiooniliselt olid kõne all ka ÕESI stipendiumi määramine prima aastaraamatus avaldatud artikli eest, ettekandekoosolekute korraldamine ning muu jooksev asjaajamine. 2. oktoobril 2017 otsustas juhatus teha üldkoosolekule ettepaneku valida seltsi auliikmeks ajalooteaduse emeriitprofessor Jüri Ant.

Revisjonikomisjon tegutses koosseisus Arvo Järvet, Mare Rand ja Janet Laidla.

Seltsi praktilist asjaajamist korraldas ja aastaraamatu koostamisega tegeles sekretär-asjaajajana Freydis Ehrlich.

Seltsi liikmeskond on formaalselt arvukam kui selle tuumik, mille moodustab aktiivsemalt seltsi üritustel osalev ja stabiilselt liikmemakse tasuv osa. 2017. aastal laekus seltsi arvele ja sularahakassasse kokku 549 eurot 40 liikmelt. Võrreldes eelmise aastaga oli laekunud liikmemaksu summa tunduvalt suurem (2016. a – 391 eurot 54 liikmelt, 2015. a. – 95 eurot 15 liikmelt). Suur osa liikmetest tasub stabiilselt, kas igal aastal või korraga kahe-kolme või isegi rohkemate aastate eest. Viimane asjaolu võibki erinevatel aastatel kogutud liikmemaksude summat teha erinevaks. Paraku on endiselt neid seltsi liikmeid, kellel on liikmemaks tasumata kolm või enamgi aastat.

Seltsi tegevus

Koosolekud ja teised avalikud üritused

2017. aastal korraldati 14 ettekandekoosolekut (võrdluseks: viimastel aastatel on ÕESis stabiilselt peetud 15 ettekannet aastas, seda nii 2016 kui ka 2015. aastal), lisaks toimus üks konverents (sellest allpool).

Ettekandekoosolekute ja konverentsist võttis kokku osa 237 kuulajat ehk keskmiselt 15,8 inimest ürituse kohta, neist 7,8 seltsi liiget ja 8 külalist, mis on mõnevõrra vähem kui eelmistel aastatel (2016. a keskmiselt 20 inimest ürituse kohta ning 2015. a 23 inimest).

Ettekandekoosolekute kohta vt täpsemalt aruande lisas tabelit 2017. aasta üritustest.

15. novembril 2017 korraldati konverents „Teel iseseisvusele. Eesti inimesed ja Vene revolutsioonid 1917“. Kavas oli 12 ettekannet. Ago Pajur rääkis Peterburi eestlaste poliitilisest meelsusest 1917. aastal ajalehe „Pealinna Teataja“ pinnalt, Roosmari Kurvits 1917. ja 1940. aastate pöörete kajastumisest eesti ajakirjanduses, Priit Rohtmets 1917. aastast kirikuelus, Jüri Kivimäe Hans Kruusist tormilisel revolutsiooniaastal, Tiit Rosenberg Theodor Pooli tegemistest ja vaadetest tema päevaraamatu valguses, Hent Kalmo Ants Piibu tegevusest ning Anu Raudsepp Sangaste meeste tulevikumõtetest 1917. aastal. Konverentsi teises pooles rääkis Lea Leppik mikro- ja makroajaloost Käpa talu arveraamatu näitel, Lea Teedema tartlaste igapäevaelust, Sirje Tamul Tartu Ülikooli siseelust, Piret Öunapuu Eesti Rahva Muuseumist 1917. aastal ning Mari-Leen Tammela maailmasõjas vangistatud meeste teekonnast Prantsusmaalt koju. Konverentsi korraldamist toetasid Tartu Ülikooli ajaloo ja arheoloogia instituut, õigusteaduskond, Eesti ajaloo rahvusprofessor ja TÜ muuseumid. Teade TA täiendavast toetusest, mis Eesti Teaduste Akadeemia juhatuse istungi protokolli (nr 7, 31. 11. 2017) kohaselt oli lisaks aastaraamatule mõeldud ka konverentsile, saadeti seltsile alles konverentsile vahetult eelneval päeval. Seega jäi TA toetus täies ulatuses aastaraamatu väljaandmiseks. Ka 2017. aasta konverentsi ettekannete pinnalt koostatud artiklid on plaanis avaldada järgmises aastaraamatus.

Eesti Kirjanduse Seltsi 110. aastapäeva tähistamiseks toimunud kõnekoosolekul Tartu Kirjanduse Majas 27. oktoobril 2017 rääkisid ÕES poolt Kersti Taal Õpetatud Eesti Seltsi ajaloo periodiseerimisest ja sidemetest Eesti Kirjanduse Seltsiga, Tiit Rosenberg ÕES-i tegevusest pärast taastamist ja Marju Luts-Sootak väga lühidalt ÕES praegusaegseist tegevustest.

Eesti Teaduste Akadeemia juhatuses toimunud muudatuste järel kureerib akadeemiaga assotsieerunud seltsidega suhtlemist akadeemik prof. Jaak Järv. 2017. sügisel kohtus ta kõigi seltside esimeeste või juhatuste esindajatega. ÕESist käisid akadeemik J. Järvega 28. septembril 2017 kohtumas esimees Marju Luts-Sootak ning aseesimehed Tiit Rosenberg ja Heiki Valk. Teaduste Akadeemia korraldas Tartu ülikooli õppehoones Omicum 31. oktoobril 2017 seltside päeva, kus kõik akadeemiaga assotsieerunud seltsid tutvustasid end postriga ja osa seltsel saigi võimaluse ka suuliseks ettekandeks. ÕES nimel esines esimees Marju Luts-Sootak, ettekanne avaldatakse TA aastaraamatus.

Publikatsioonid

Möödunud aastal koostati ja toimetati järjekordne *Õpetatud Eesti Seltsi aastaraamat* (2016), mis nüüdseks on ka ilmunud ja mida esitletakse aastakoosoleku järel. Seekordse aastaraamatu peatoimetaja oli Taavi Pae, koostamist juhtis Freydis Ehrlich. Aastaraamatu koostamisel on tänu F. Ehrliche järjekindlusele autorite, retsensentide ja toimetajatega suhtlemisel saavutatud rütm, kus eelmise poolaasta ettekannete pinnalt valmivad artiklid jõuavad toimetusse juba järgmise poolaasta alguseks. Nii ei kuhju kogu töö tekstidega aasta lõpukuudele, vaid on hästi ära jaotatud kogu aasta peale.

Kui me saime viimastel aastatel väita, et Eesti Teaduste Akadeemia tegevustoetusest piisab kas ÕES aastaraamatu kirjastamiseks (keeletoietus, küljendus, trükkimine) või seltsi sekretär-asjaajaja töötasuks, siis nüüd ei ole seda toetust niigi palju. Eelnevatel aastatel oli toetus kärbitud 4500 eurole; 2017. aastal oli TA toetus jaotatud kaheks osaks: kevadel eraldati korralist toetust 2000 eurot ja sügisel täiendava taotluse osalise rahuldamise tulemusena veel 2000, seega kokku 4000 eurot. Seltsi juhatus ja sekretär on järjekindlalt pingutanud, et saada aastaraamatu väljaandmiseks toetust ka muudest allikatest. 2016. aasta aastaraamatu ilmumine sai teoks tänu Tartu Ülikooli kirjastamiskomisjonile (kelle toetus oli juba TA toetusega võrdne), samuti Haridus- ja Teadusministeeriumi riiklikule programmile Eesti keel ja kultuurimälu II (2014–2018) ning Eesti Kultuurkapitali tänuväärsele toetusele. Mõneti leevendas rahalist kitsikust asjaolu, et aastaraamat 2016 on tavalisest natuke väiksema mahuga ja seega olid ka selle kirjastamiskulud väiksemad.

Selts osales raamatu „Inimese Muuseumi välitööd Eestis: Boris Vilde ja Leonid Zurov Setomaal (1937-1938)“ väljaandmisel ja oli üks Eesti arheoloogia aastakirja *Tutulus* 2017. aasta numbri väljaandjatest.

Koostamisel on ÕES aastaraamat 2017. Selle peatoimetaja on Andres Andresen, korraldamisega tegeleb seltsi sekretär-asjaajaja Freydis Ehrlich. Osa käsikirju on olemaski ja antud eelretsenseerimisele või juba erialatoimetamisele.

Õpetatud Eesti Seltsi Kirjade sarjas ei ilmunud 2017. aastal küll ühtegi väljaannet, aga see-eest on toimetamise faasi jõudnud *Õpetatud Eesti Seltsi ajalugu* käsitlev mahukas monograafia Kersti Taalilt. Selts sõlmis selle raamatu väljaandmiseks koostöölepingu kirjastusega Argo ja autor on juba kontaktis kirjastusepoolse toimetajaga. Loodame *Õpetatud Eesti Seltsi ajalugu* esitleda teemakohasel konverentsil 2018. aasta hilissügisel, eeldatavalt 14. novembril.

Arheoloogiategevus

Selts teostas arheoloogilisi järelevalvetöid Jõgeva maakonnas Vaimastvere ja Pajusi asulakohal ja väiksemaid päästekaevamisi Tartu keskaegse Jakobi kalmistu linnapoolsel serval. Soe kalmel tehti päästeuuringuid metsateega lõhutud kalmealal, kus leiti peamiselt 15. sajandist pärit matuseid, samuti rooma rauaaja juhuleide.

Stipendium

ÕES juhatus otsustas ÕES aastaraamatus 2015 esile tõsta artikli „Pilguheit Tartu keskaegse elaniku „rõivakappi““ ja seega väärrib stipendiumi Riina Rammo. Lisaks talle esitasid juhatuse liikmed stipendiumi kandidaadiks ka Mihkel Mäesalu, Anu Raudsepa ja Lea Leppiku.

Kokkuvõte

Võib nentida, et Õpetatud Eesti Selts edendab järjepidevalt ja stabiilselt humanitaarteadusi, täites oma põhikirjalist ülesannet edendada teadmisi eesti rahva minevikust, olevikust, keelest, kultuurist ja kirjandusest ning eestlaste asustatud maast.

Eesti Teaduste Akadeemia kaudu laekuv finantstoetus on seltsil lasknud jätkata traditsioonilist põhitegevust ettekandekoosolekute korraldamisel. ÕESI potentsiaal võimaldaks tegelikult tõsta nii teaduslikku kui ka kultuurilist aktiivsust erinevate ürituste korraldamisel ja trükiste väljaandmisel. Senise rahastamissüsteemi juures on aga keeruliseks muutunud isegi aastaraamatu ja teiste trükiste väljaandmine, mis eeldab pidevat tööd lisafinantseeringute leidmiseks. 2015. aastast on andnud oma osa aastaraamatu toetamiseks riiklik programm Eesti Keel ja Kultuurimälu. See programm lõpeb aastaga 2018 ja praegu pole veel teada, kas ja mis suunitlusega rahastamisprogramm võib tulla selle asemele. Ülikooli kirjastamiskomisjonilt taotlesime toetust ka sel aastal, praeguseks ei ole taotlusvooru tulemused veel teada.

Kokkuvõtteks võib juhatuse arvates lugeda ÕESI mullust tegevust ikkagi hästi õnnestunuks, kuid stabiilse lisarahastuse puudus paneb edasisi tegevusi kavandades muretsema, kas meil õnnestub hoida saavutatud taset.

ÕES sekretär-asjaajaja Freydis Ehrlich
ÕES esimees prof. *dr. iur.* Marju Luts-Sootak
ÕES aseesimees PhD Heiki Valk

Tartu, 23.1.2018

Lisa: 2017. aasta üritused

Koos-olek	Kuupäev	Ettekandja	Teema	Osavõtjad		
				ÕES liikmed	Külalised	Kokku
1436.	11.01.2017	Liisi Esse	Eesti sõdurid Esimeses maailmasõjas: sõjakogemus ja selle sõjajärgne tähendus	7	13	20
1437.	25.01.2017	Marju Luts-Sootak	Keskaegsest lääniõigusest Eesti Vabariigi poliitiliseks tsemendiks: jagatud omandi karjäärast uuemas Eesti õigusajaloos Aastakoosolek	24	6	30
1438.	22.02.2017	Katrin Kiirend-Pruuli	Perekond muutuste tuules: vanemate ja laste suhete õiguslik korraldus esimesel iseseisvusperioodil	2	6	8
1439.	08.03.2017	Victor Kastra	J.Anvelt vs. A. Kastra – mis, kuidas ja miks?	3	4	7
1440.	22.03.2017	Kaur Alttoa	Kus ikka asus Wemela kihelkond?	17	10	27
1441.	05.04.2017	Märt Uustalu	Liivimaa riigimõisate rentnikest 1811–1909: muutused ja peamised arengujooned	3	4	7
1442.	19.04.2017	Madis Maasing	Tartu piiskopkonna pärandi probleem Liivimaa sõja alguses	7	7	14
1443.	03.05.2017	Tõnu Viik	Viimsi poolsaare koha- ja isikunimed keskaegse rootsi asustuse näitajatena	8	5	13
1444.	17.05.2017	Andreas Allik	Ajaloolises Vändra kihelkonnas asunud klaasikodade pudelipitserid 19. aastasaja esimesel poolel. Väike ülevaade Tartust teadaolevate klaasimärkide põhjal.	3	4	7
1445.	20.09.2017	Maarja Olli	Identiteet rooma rauaajal (50–450 p kr) Aakre ja Viimsi tarandkalmete näitel.	3	6	9
1446.	18.10.2017	Hillar Toomiste	Kellele oli fosforiit kasulik 1920–1940?	2	4	6
1447.	01.11.2017	Reet Bender	Mäng ja mälu: baltisaksa mälupaigad Otto Pirangi kaardimängus “Baltisches Heimatquartett”	9	7	16
	15.11.2017	Pajur, Kurvits, Rohtmets, Kivimäe, Rosenberg, Kalmo,	Konverents “Teel iseseisvusele. Eesti inimesed ja Vene revolutsioonid 1917”	20	27	47

		Raudsepp, Leppik, Teedema, Tamul, Õunapuu, Tammela				
1448.	29.11.2017	Sten-Erik Tammemäe	Soome ja eesti teaduslike seltside koostööst aastatel 1918–1940	4	5	9
1449.	13.12.2017	Andres Jõgar	Haapsalu ja Rakvere Õpetajate Seminarid stalinismi perioodil	6	11	17
16	KOKKU			118	119	237

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	16 533	17 655	2
Nõuded ja ettemaksed	663	0	3
Kokku käibevarad	17 196	17 655	
Kokku varad	17 196	17 655	
Kohustised ja netovara			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Võlad ja ettemaksed	880	330	
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	2 702	2 702	
Kokku lühiajalised kohustised	3 582	3 032	
Kokku kohustised	3 582	3 032	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	14 623	12 418	
Aruandeaasta tulem	-1 009	2 205	
Kokku netovara	13 614	14 623	
Kokku kohustised ja netovara	17 196	17 655	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2017	2016	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	554	391	6
Annetused ja toetused	13 653	11 691	
Tulu ettevõtlusest	2 164	9 330	
Kokku tulud	16 371	21 412	
Kulud			
Sihotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-9 659	-6 341	
Jagatud annetused ja toetused	-250	-200	7
Mitmesugused tegevuskulud	-1 767	-4 855	
Tööjõukulud	-5 565	-7 563	8
Muud kulud	-140	-249	
Kokku kulud	-17 381	-19 208	
Põhitegevuse tulem	-1 010	2 204	
Muud finantstulud ja -kulud	1	1	
Aruandeaasta tulem	-1 009	2 205	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2017	2016	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	-1 010	2 204	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-663	205	
Põhitegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	550	-1 660	
Kokku rahavood põhitegevusest	-1 123	749	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekunud intressid	1	1	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	1	1	
Kokku rahavood	-1 122	750	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	17 655	16 905	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-1 122	750	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	16 533	17 655	2

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2015	12 418	12 418
Aruandeaasta tulem	2 205	2 205
31.12.2016	14 623	14 623
Aruandeaasta tulem	-1 009	-1 009
31.12.2017	13 614	13 614

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Õpetatud Eesti Seltsi raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seadusega ja seda täpsustab rahandusministri määrus. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud 01.01.2017-31.12.2017 a. majandusaasta kohta. Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes pangas olevat raha. Ühikuks euro.

Finantskohustised

MTÜ tegutseb saadud toetuste piirides või eelmiste aastate ülejäägi arvel.

Tulud

Tulud liikmemaksudest kajastatakse vastavalt nende laekumisele. Tulud muust tegevusest kajastatakse tekkepõhiselt. Sihtfinantseerimine kajastatakse brutomeetodil.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2017	31.12.2016
Arvelduskonto SEB-üld	7 115	8 418
Arvelduskonto SEB-arh	9 418	9 237
Kokku raha	16 533	17 655

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2017	12 kuu jooksul
Nõuded seotud osapoolte vastu	175	175
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	488	488
Kokku nõuded ja ettemaksed	663	663

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2017		31.12.2016
	Ettemaks	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Ettevõtte tulumaks		0	-53
Üksikisiku tulumaks		218	139
Sotsiaalmaks		377	198
Kohustuslik kogumispension		31	24
Töötuskindlustusmaksed		27	22
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	488	0	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	488	653	330

Lisa 5 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Varad bruto soetusmaksumuses

	31.12.2015	Saadud	Tulu	31.12.2016
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Uurimisi kinnisvaraõiguse ajaloost	2 702			2 702
Arheoloogia projektid	0	6 341	-6 341	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2 702	6 341	-6 341	2 702
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	2 702	6 341	-6 341	2 702
	31.12.2016	Saadud	Tulu	31.12.2017
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Uurimisi kinnisvaraõiguse ajaloost	2 702			2 702
Arheoloogia projektid	0	9 659	-9 659	0
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	2 702	9 659	-9 659	2 702
Kokku sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	2 702	9 659	-9 659	2 702

Lisa 6 Liikmetelt saadud tasud

(eurodes)

	2017	2016
Mittesihtotstarbelised tasud		
Liikmemaksud	554	391
Kokku liikmetelt saadud tasud	554	391

Lisa 7 Jagatud annetused ja toetused

(eurodes)

	2017	2016
Stipendium parima aastaraamatu artikli autorile:	0	0
Stipendium	250	200
Kokku jagatud annetused ja toetused	250	200

Lisa 8 Tööjõukulud

(eurodes)

	2017	2016
Palgakulu	4 159	5 653
Sotsiaalmaksud	1 406	1 910
Kokku tööjõukulud	5 565	7 563
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	1	1

Lisa 9 Seotud osapooled

(eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga		
	31.12.2017	31.12.2016
Füüsilisest isikust liikmete arv	129	115

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

	31.12.2017	31.12.2016
	Nõuded	Nõuded
Tegev- ja kõrgem juhtkond ning olulise osalusega eraisikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	175	0

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 08.06.2018

Õpetatud Eesti Selts (registrikood: 80084790) 01.01.2017 - 31.12.2017 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
MARJU LUTS-SOOTAK	Juhatuse liige	08.06.2018

Tegevusalad

Tegevusala	EMTAK kood	Põhitegevusala
Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaarteaduste vallas	72201	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 55690948
Mobiiltelefon	+372 53426644
E-posti aadress	freydis.ehrlich@gmail.com